

Bureaustudie Plangebied Stroe

P.A.C. Schut/P. Kloosterman

16 oktober 2012 met aanvulling 8-11-2017

Samenvatting

Op basis van:

- eerdere onderzoeken in de onmiddellijke omgeving waarbij geen archeologische resten zijn aangetoond.
- het plangebied lager ligt dan bedoelde onderzoeken;
- het ontbreken van vondstmeldingen;
- er geen sprake is van historische bebouwing;
- er sprake is van egalisaties ten tijde van de ontginning van het gebied;
- er geen landschappelijke redenen zijn om te veronderstellen dat de hoge archeologische verwachting gerechtvaardigd is;

wordt geconcludeerd dat het plangebied een lage archeologische verwachting heeft en dat archeologisch onderzoek niet noodzakelijk is.

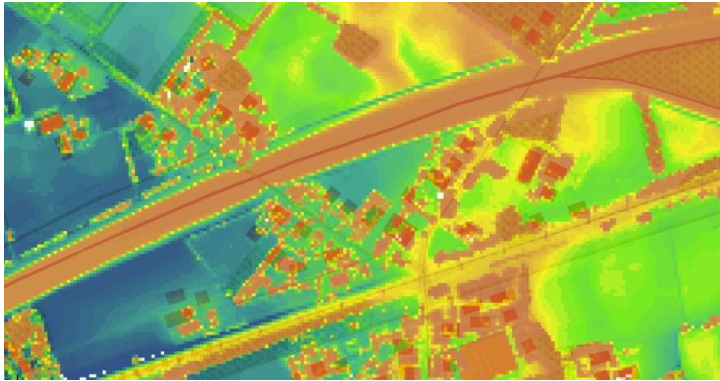
Inleiding

Het plangebied wordt ingesloten door de A1 in het noorden, de Wolweg aan de oostzijde en de Tolnegenweg in het westen (afb. 1). Op onderstaande kaartjes is het onderzoeksgebied ruim aangegeven. Deze bureaustudie is gemaakt in het kader van een verkenning ten behoeve van toekomstige ontwikkelingen, waarvan het exacte karakter (wonen/werken) nog niet duidelijk is. Het gaat daarbij in ieder geval om activiteiten die een bodemverstoring met zich mee brengen.

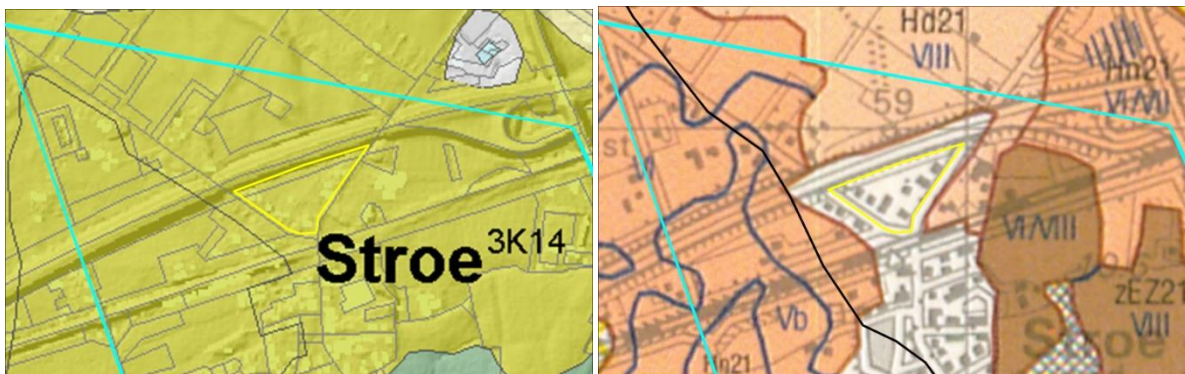
Afb. 1 Luchtfoto van het plangebied (Google).

Landschap

Afb. 2 Uitsnede van het AHN2 (bron www.ahn.nl).

Het plangebied ligt in de randzone van een gebied dat zich kenmerkt door gordeldekzanden aan de voet van de stuwwal en een gebied met dekzandwelvingen. Het AHN laat zien dat het een relatief laaggelegen gebied is dat op ca. 18,4 m + NAP ligt. Plaatselijk worden de dekzandafzettingen afgedekt door enkeerdbodems. Het AHN laat echter zien dat dit hier niet het geval is. Volgens de Bodemkaart ligt het gebied in de niet gekarteerde bebouwde kom van Stroe. Gezien de aangrenzende bodemtypen mag worden verondersteld dat het hier een Hd21 (haarpodzol) betreft met grondwatertrap VIII.

Afb. 3a en b. Uitsnede van de geomorfologische- en bodemkaart.

Archeologische gegevens.

Het plangebied ligt in een zone met een hoge archeologische verwachting. Conform het gemeentelijk archeologische beleid geldt hier in principe een vrijstelling van 250 m².

In en rond de locatie zijn geen archeologische vindplaatsen bekend. De dichtstbijzijnde vindplaatsen liggen ca. 600 meter naar het oosten hebben betrekking op mesolithische(?) en neolithische vondsten. Op meer dan 1000 meter naar het zuidoosten zijn grafheuvels en laatpaleolithische en mesolithische vindplaatsen aangetroffen (Rijksmonument). In beide gevallen liggen de vindplaatsen hoger in het landschap dan het plangebied. In het laatste geval langs een beek (Houtbeek).

Afb. 4 Links: Uitsnede uit de archeologische beleidskaart met de vindplaatsen uit de omgevingen (rode stippen). Rechts: Uitgevoerde booronderzoeken (groen) en bureaustudie (rood) in de omgeving van het plangebied.

Rondom het plangebied zijn verschillende booronderzoeken uitgevoerd.

1. - Direct ten noorden van het plangebied heeft het ARC een karterend booronderzoek uitgevoerd. Hierbij is vastgesteld dat verspreidt nog resten van een haarpodzol aanwezig zijn. Vastgesteld is dat het profiel is afgetopt waarbij plaatselijk de top van de B of het gehele profiel is verdwenen. Vermoedelijk is het terrein bij de ontginning geëgaliseerd. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen (Hebinck 2012).
 2. - Aan de westzijde is voor een plangebied een bureaustudie uitgevoerd door het ADC (Blom & de Boer 2007). In het gespecificeerd verwachtingsmodel wordt de verwachting uitgesproken dat er archeologische resten uit alle perioden kunnen voorkomen. Geadviseerd wordt om een oppervlaktekartering uit te voeren. Zover bekend heeft dit geen vervolg gekregen.
 - 3.- 200 meter verder naar het zuidwesten heeft een inventariserend archeologisch veldonderzoek plaats gevonden. Vastgesteld is dat de bodem als gevolg van egalisatie en herverkaveling verstoord is. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen (-- 2002).
 - 4.- Aan de zuidzijde heeft een onderzoek plaats gevonden waarbij is vastgesteld dat over vrijwel het gehele plangebied de bodemopbouw veelal tot in de C is verstoord, vermoedelijk in relatie tot de bebouwing (Ringier 2006). Er is geen esdek aangetroffen.
 - 5.- direct grenzend aan het voorgaande onderzoek is een esdek aangetroffen waaronder zich een podzol bevindt. Er zijn geen relevante archeologische indicatoren aangetroffen (Thijs 2008).
- Met uitzondering van 2 en 3 die in een zone met een middelhoge verwachting liggen, zijn de overige onderzoeken gesitueerd in een zone met een hoge verwachting.

Historische kaarten.

Het plangebied bestond tot in het begin van de twintigste eeuw uit heide waar enkele zandwegen doorheen liepen. Pas rond 1930 werden in de zuidpunt de eerste huizen gebouwd. Met name in de tweede helft van de twintigste eeuw verdichte zich de bebouwing werden langs Tolnegenweg en de Wolstraat. Waarschijnlijk is ten behoeve van de bebouwing de bodem enigszins opgehoogd (zie AHN).

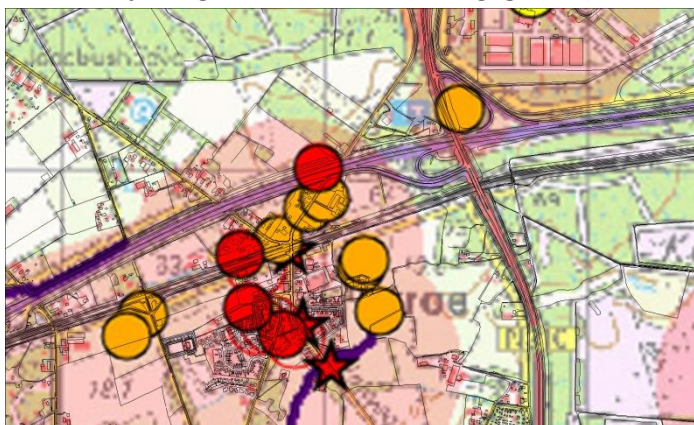

Afb.5 Kadastrale minuut 1832, Bonnekaarten 1890, 1913 en 1931.

Binnen het gebied liggen geen bekende historische erven of cultuurhistorische relictten. Op de cultuurhistorische kaart van de provincie Gelderland heeft het gebied het predicaat landschappelijke waarde. Het betreft hier de laagste waardering voor een landschap.

Tweede Wereldoorlog

Het plangebied ligt aan de spoorlijn Amersfoort- Apeldoorn. In de Tweede Wereldoorlog was deze veelvuldig het doelwit van bombardementen. Dit geldt ook voor de omgeving van Stroe waarbij in 1944 en 1945 bij verschillende gelegenheden bombardementen plaats vonden. Op bijgaande kaart uitsnede zijn de geruimde bommen aangegeven (bron: BODAC 2011).

Afb. 6 Bombardementen (sterretje) en geruimde bommen. Bron BODAC 2011.

Conclusie

Het beeld dat ontstaat is dat het een relatief laag gelegen voormalig heidegebied gebied betreft dat naar verwachting grotendeels is verstoord bij de ontginning in het begin van de twintigste eeuw. In de bebouwde zone langs de Wolweg en Tolnegenweg (die overigens geen deel uitmaakt van de plannen) worden, mede vanwege het ontbreken van een esdek, geen intacte archeologische resten verwacht. Door de bebouwing en het gebruik als erf zijn eventuele resten hier naar verwachting zwaar aangetast. Voor wat betreft het open gebied (< 1 ha) geldt gezien de uitgevoerde onderzoeken rondom het plangebied en de relatief lage ligging, in tegenstelling tot de gemeentelijke beleidskaart, een lage verwachting. Voor het gehele gebied geldt dat er sprake is van verstoringen als gevolg van bombardementen.

Op basis van vondsten uit de omgeving kunnen met name Steentijd vondsten worden verwacht. Het ontbreken van een duidelijke gradiënt en open water maken dat de verwachting op dergelijke resten laag is.

Gezien bovenstaande is verder archeologisch onderzoek niet noodzakelijk. Indien bij de grondwerkzaamheden vondsten (scherven, vuursteen, funderingen of opvallende donkere verkleuringen in de gele grond etc.) worden gedaan waarvan men redelijkerwijs het vermoeden kan hebben dat deze van archeologische betekenis zijn, dient hiervan onmiddellijk melding te worden gemaakt (Monumentenwet 1988).

Aanvulling 8-11-2017:

De nieuwe geomorfogenetische kaart van de gemeente Barneveld geeft voor de locatie een lage dekzandvlakte of laatglaciaal terras aan, waarvoor een lage verwachting geldt. Op de nieuwe archeologische beleidskaart, die in voorbereiding is, krijgt deze locatie dan ook deze lage verwachting. Er is geen archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Bronvermelding

Archis

AHN2 (ahn.nl)

Bodemkaart (kaartblad) 32O

Geomorfologische kaart (kaartblad 32)

Kadastrale minuut 1832

TMK 1850

Bonnekaarten (1877-1931)

-- 2002: Uitbreidingslocatie Stroe. Gemeente Barneveld. Een inventariserend archeologisch veldonderzoek. Brummen (RAAP verslagnummer 2002-231/RT).

Blom, J. & A. de Boer 2007: Stroe Tolnegenweg 1a (gemeente Barneveld). Een Bureauonderzoek. Amersfoort. (ADC rapport 860).

BODAC 2011: Vooronderzoek Conventionele Explosieven Beheersgebied Waterschap Valleeu & Eem, Gemeente Barneveld. Schijndel (projectnummer 10028).

Hebinck, K.A. 2012: Een bureauonderzoek en karterend inventariserend veldonderzoek door middel van boringen voor Tolnegenweg 22 te Stroe, gemeente Barneveld (Gld.). Geldermalsen. (ARC-Rapporten 2012-61).

Ringier, H. 2006: Houtbeekweg te Stroe, gemeente Barneveld; archeologisch vooronderzoek; een inventariserend veldonderzoek. Amsterdam (RAAP-notitie 1950).

F. de Roode & F. van Oosterhout 2008: Archeologische monumentenzorg in de gemeente Barneveld (RAAP-rapport 1682).

Thijs, W.J.F. 2008: Een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op de locatie Houtbeekweg 6 te Stroe, gemeente Barneveld (Gld.). Geldermalsen. (ARC-Rapporten 2008-173).